

รายวิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท ๒๓๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

เรื่อง วาตะประทับใจ(๒)

ครูผู้สอน ครูมานิตา สาเหล็ก
ครูพรเทพ ปานยิ้ม

เรื่อง วาทะประทับใจ(๒)

การใช้ภาษาให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของภาษา

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. เขียนข้อความโดยใช้ถ้อยคำได้ถูกต้องตามระดับภาษา
๒. เลือกใช้คำได้ถูกต้องตามระดับภาษา บริบท และกาลเทศะ

กรณีตัวอย่าง

ฝ่ายรัฐบาลตั้งต้นจะลงมติให้ได้ ในส่วนใหญ่ ✘

ของพรรค ฝ่ายค้านเห็นว่าควรอภิปราย ✘

ต่อไป

กรณีตัวอย่าง

ในเรื่องของราคาน้ำมันแพง เรื่อง^{การ}ของคอร์รัปชัน
เรื่อง^{แก้ไข}ของภัยพิบัติ ทั้งหมดนี้เป็นปัญหาที่ควรแก้ไข
อย่างเร่งด่วน

การใช้ภาษาให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของภาษา

๑. การเลือกใช้คำให้ตรงกับความหมาย
๒. การใช้คำให้ถูกต้องตามระเบียบของภาษา
๓. คำที่มีความหมายตรงและความหมายโดยนัย
๔. การเรียบเรียงประโยคให้สละสลวย

กิจกรรมศึกษาแลกเปลี่ยน

๑. แบ่งกลุ่มเพื่อศึกษา
ตามหัวข้อที่กำหนด

๒. ร่วมกันทำใบงาน

๓. นำเสนอเพื่อ
แลกเปลี่ยนความรู้

ใบงานกิจกรรมศึกษาแลกเปลี่ยน

ใบงานเรื่อง การใช้คำ หน่วยที่ ๑ สรรค์สร้างพยางค์
เรื่อง วาหะประทับใจ : การได้แจ้งสรรค์สร้าง

การใช้ภาษาให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของภาษา

๑. การเลือกใช้คำให้ตรงกับความหมาย

ความหมายรวม	ศัพท์	ความหมายเฉพาะ	ตัวอย่าง
ไม่ตรง	โก่ง	ใช้กับหลัง	หลังโก่ง
	โก่ง	ไม่ตรงอย่างคั่นขน ใช้กับของแบนยาว	คิ้วโก่ง แผ่นไม้โก่ง
	โค้ง	ไม่ตรงมากกว่าโก่ง ใช้กับของเลี้ยว	เส้นโค้ง ทางโค้ง
	คด	ใช้กับของเลี้ยว สิ่งปลูกสร้าง จิตใจ	ทางคด วิหารคด ใจคด
ทำให้ไม่สะดวก	งอ	ปลายหักโค้งเข้าหาตัว หน้าไม่พอใจ	ตะปอง หน้างอ
	กีดขวาง	ทำให้ไม่สะดวกในการใช้งาน	วางของกีดขวางทางเดิน
	ขัดขวาง	ใช้กับพฤติกรรมทั่วไป	เขายืดขวางไม่ให้เดินได้เลื่อน ตำแหน่ง
ทำให้เคลื่อนไหวออกจากตัว	จัดขึ้น	การไม่ทำตาม	คนร้ายจัดขึ้นการจับกุมของ ตำรวจ
	ผลัก	ใช้มือดันให้พ้นตัวหรือให้เคลื่อนที่ไปทันที	ผลักให้ล้ม
	เข็น	ดันสิ่งกีดขวางให้เคลื่อนไปข้างหน้าได้ อย่างปกติ	เข็นรถ เข็นเข็นเงิน
	ดัน	ผลักเพื่อให้เคลื่อนไปด้วยกำลัง	ดันให้จิกประตู
เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว	ไล่	เลือกไป ผลักไป ส่งไป รุกไป	ไล่ไปกับพื้น
	พรวด	ทำอย่างรวดเร็วจนไม่ยับยั้ง	วิ่งพรวดพราดเข้ามา
	พรวด ฮวบ ฮวบ	ว. อาการที่ขึ้น ลง หรือลดอย่างรวดเร็ว.	หุ้นลดลงฮวบฮาบ

นำคำจากตารางมาแต่งประโยคให้ถูกต้อง

.....

.....

.....

๒. การใช้คำให้ถูกต้องตามระเบียบของภาษา

❖ มนต์ กับ มนตร์ ใช้อย่างไร

คำว่า "มนต์" และ "มนตร์" ทั้ง ๒ คำนี้เป็นคำนาม แปลว่า คำศักดิ์สิทธิ์ คำสำหรับสวด สำหรับเสกเป่า แคมยังบอกรากศัพท์ไว้ด้วยว่า บาลี คือ "มนต์" และสันสกฤต คือ "มนตร์" คำว่า "มนต์" กับ "มนตร์" แม้คำทั้ง ๒ นี้จะมีความหมายอย่างเดียวกัน แต่เมื่อนำมาใช้ในภาษาไทย จะใช้ต่างกัน หากเป็นเรื่องเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา เราจะใช้คำว่า "มนต์" เช่น เจริญพระพุทธมนต์ น้ำพระพุทธมนต์ หนังสือสวดมนต์ เป็นต้น แต่ถ้าเป็นเรื่องเกี่ยวกับศาสนาอื่น เช่น ศาสนาพราหมณ์ เราจะใช้คำว่า "มนตร์" เช่น น้ำเทพมนตร์ เวทมนตร์คาถา น้ำมันมนตร์ หรือ มนตร์คำ เป็นต้น

❖ ปราณี กับ ปราณี ใช้อย่างไร

คำว่า ปราณี เป็นคำกริยา หมายถึง เห็นใจ เมื่อแม่ นอกจากจะใช้เป็นคำกริยาธรรมดแล้ว ยังใช้คู่กับคำอื่นอีก คือคำว่า เมตตา หรือ กรุณา ใช้คู่กันไปเป็น เมตตาปราณี หรือ กรุณาปราณี อย่างเป็นกลอนพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ว่า อันความกรุณาปราณี จะมีใครบังคับก็หาไม่ ส่วนคำว่า ปราณี นั้นมาจากคำว่า ปราณ ซึ่งเป็นคำนาม หมายถึง ลมหายใจ สัตว์มีชีวิต, ชีวิต, ใจ คนที่สิ้นลมหายใจ เรามักจะพูดว่า สิ้นลมปราณ เมื่อเต็มระยะก็เข้าไปเป็น ปราณี ก็หมายถึงผู้มีชีวิต สัตว์ คน คือเป็นผู้มีลมหายใจ

❖ คชะ กับ คชะ ใช้อย่างไร

คำว่าคชะ ออกเสียง ตรี รูปเป็น สามัญ ส่วนคชะ ออกเสียง โท รูปเป็นเอก คำว่า "คชะ" ใช้กับประโยคที่ต้องการแสดงเสียงสูง อาจเป็นประโยคคำถามหรือเรียกด้วยความสุภาพ เช่น ไปไหนกันคชะ ดูได้ไหมคชะ คุณคชะ เชิญทางนี้ เป็นต้น ส่วนคำว่า "คชะ" (ออกเสียง ชะ) ใช้กับประโยคที่ต้องการเสียงต่ำ อย่างเป็นประโยคบอกเล่า ตอบรับ ตอบคำถาม เช่น สวัสดิคชะ ขอขอบคุณคชะ รักคชะ เกล็ดคชะ เชิญคชะ จบคชะ

❖ กับ แก่ ต่อ ใช้อย่างไร

กับ ใช้ในความหมายที่ไปทางเดียวกัน เช่น พ่อกับแม่
แก่ ใช้เมื่อผู้ใหญ่ให้ผู้น้อยหรือความหมายทั่ว ๆ ไป เช่น ครูให้...แก่เด็ก
แต่ ใช้เมื่อผู้น้อยให้ผู้ใหญ่ เช่น นักเรียนมอบ...แก่ผู้ใหญ่

ต่อ ใช้กับการยื่นหรือเสนอ เช่น เขาเสนอความคิดเห็นต่อที่ประชุม

นำคำข้างต้นมาแต่งประโยคให้ถูกต้อง

.....

.....

.....

.....

ใบงานกิจกรรมศึกษาแลกเปลี่ยน

๓. คำที่มีความหมายตรงและความหมายโดยนัย

ความหมายตรง คือ ความหมายที่ตรงตามเนื้อความในพจนานุกรม ใช้สำหรับสื่อสารทั่วไป
ความหมายโดยนัย คือ ความหมายเชิงเปรียบเทียบหรือมีความสัมพันธ์กับสิ่งอื่น มีความหมาย
คำที่เกี่ยวกับการพูด

โผงผาง	พูดตรง ไม่อ้อมค้อม
ขวานผ่าซาก	พูดโดยไม่รักษาน้ำใจ
น้ำท่วมทุ่ง	พูดแบบไม่มีสาระ

คำที่เกี่ยวกับการวางแผน

เตรียมการ	วางแผน จัดเตรียมล่วงหน้า
สมรู้ร่วมคิด	ร่วมคิดกัน, เป็นใจกัน (มักใช้ในทางที่ไม่ดี)
สมคบคิด	เห็นพ้องกันอย่างลับ ๆ (เพื่อทำสิ่งผิด)

คำที่เกี่ยวกับการกระทำที่มีคำว่า “ตัว”

พรางตัว	อำพรางให้กลมกลืน
ปล่อยตัว	ปล่อยตัว, ไม่แต่งตัว
วางตัว	การประพฤติตน

คำที่เกี่ยวกับการนอน

หลับนอน	ร่วมเพศ
นอนหลับ	หลับพักผ่อน หลับไหล

นำคำข้างต้นมาแต่งประโยคให้ถูกต้อง

.....

.....

.....

.....

.....

๔. การเรียบเรียงประโยคให้สละสลวย

การใช้คำให้กะทัดรัด ไม่ใช่คำว่า ทำการ ดำเนินการ การที่จะ มีการ

“เขาใช้จ่ายเงินฟุ่มเฟือยสุรุ่ยสุร่ายซื้อของโดยไม่จำเป็นจึงยากจน”

- แก้ไขให้กะทัดรัดได้เป็น “เขาใช้จ่ายเงินฟุ่มเฟือยจึงยากจน”

“ครูจะทำการสอนนักเรียนเรื่องการใช้คำ”

- แก้ไขให้กะทัดรัดเป็น “ครูสอนนักเรียนเรื่องการใช้คำ”

“คุณครูได้ดำเนินการตรวจการบ้านเรียบร้อยแล้ว”

- แก้ไขให้กะทัดรัดเป็น .....

“ตำรวจได้ทำการนำศพผู้ตายนำส่งโรงพยาบาลทันที”

- แก้ไขให้กะทัดรัดเป็น.....

“เขากระซิบบอกที่ข้างหูตำรวจว่าเจอบกคนร้ายแล้ว”

- แก้ไขให้กะทัดรัดเป็น.....

“นักเรียนควรให้ความสนใจการเรียนมากกว่านี้”

- แก้ไขให้กะทัดรัดเป็น.....

“ฉันเดินมาคนเดียวโดยไม่มีใครติดตามมาด้วยสักคน”

- แก้ไขให้กะทัดรัดเป็น.....

นำเสนอ

การใช้ภาษาให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของภาษา

๑. การเลือกใช้คำให้ตรงกับความหมาย

กีดขวาง: เพื่อนuangของกีดขวางทางเดิน,
ขัดขวาง: ครอบครัวขัดขวางการเล่นเกมส์ของพี่

๒. การใช้คำใหญ่ถูกต้องตามระเบียบของภาษา

๓. คำที่มีความหมายตรงและความหมายโดยนัย

คนในกลุ่มนี้ต้องรู้เห็นเป็นใจกันแน่ ๆ
คนในกลุ่มนี้ต้องสมรู้ร่วมคิดกันแน่ ๆ
หมายถึง ร่วมคิดด้วยกัน

๔. การเรียงเรียงประโยคให้สละสลวย

แบบฝึกหัดการใช้คำ

ให้นักเรียนทำ
แบบฝึกหัดท้าย
บทเรียนจำนวน
๑๐ ข้อ

แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน

๑. หล่อนเป็นคนพูด.....ตรง ๆ ไม่อ้อมค้อม (โง่งม, ขวานผ่าซาก)
๒. เขาชอบพูด.....ไม่ค่อยมีสาระ (น้ำไหลไฟดับ, น้ำท่วมทุ่ง)
๓. เธอควรวางตัวให้จะได้มีค่า อย่า.....ให้เขาจนเกินงาน (ทอดสมอ, ทอดแห, ทอดสะพาน)
๔. คดีนี้จัดเป็นคดีพิเศษจึงส่งให้ดีเอสไอ..... (สืบสวน, สอบสวน)
๕. ฉันจะย้ายบ้านไป.....ที่ต่างจังหวัด (กินอยู่, อยู่กิน)
๖. คาราคณนี้ตอบคำถามไม่รักษา..... (ภาพพจน์, ภาพลักษณ์)
๗. สาวงามคนนี้ดูโคตรเด่นในชุดราตรี..... (กริดกราย, กล้วยกราย)
๘. ฉันได้ข่าวว่าบ้านนายท้ายหมู่บ้านเราย้าย.....ไปต่างจังหวัดแล้ว (สำมะโนครัว, สำมะโนประชากร)
๙. พอลครบกำหนด พระปรีชาก็รีบ..... (ลาสิกขา, ลาสิกขาบท)
๑๐. สารฟอสฟอรัสช่วย.....ส่วนที่สึกหรอในร่างกาย (ปรับปรุง, ซ่อมแซม)

เจตจำนง

เจตจำนงค์

(น.) ความหมายใจ ความตั้งใจ

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง วาตะประทับใจ(๓)

สิ่งที่ต้องเตรียม

ใบงานฝึกความคิด “ภาษาช่วยพัฒนาตนเอง”

สามารถดาวน์โหลดใบความรู้และใบงานได้ที่

www.dltv.ac.th

และติดต่อสอบถามผู้สอนได้ที่

แฟนเพจ ห้องเรียนภาษาไทย ม.๓ DLTV๙

